

รายละเอียดของรายวิชา
มหาวิทยาลัยขอนแก่น
ภาควิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์

หมวดที่ 1. ข้อมูลทั่วไป

1. รหัสและชื่อรายวิชา
343421 เคมีอนินทรีย์เชิงชีวภาพ
Bioinorganic Chemistry
2. จำนวนหน่วยกิต
2 (2-0-4)
3. หลักสูตรและประเภทของรายวิชา
เป็นวิชาเลือก ในกลุ่มวิชาเฉพาะด้าน สำหรับหลักสูตรวิทยาศาสตรบัณฑิต สาขาวิชาเคมี คณะวิทยาศาสตร์
4. อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชาและอาจารย์ผู้สอน (ถ้ามีหลายคน ไล่ให้ครบตามที่เป็นจริง)

อาจารย์ผู้รับผิดชอบรายวิชา

ที่	ชื่อ - นามสกุล	เลขประจำตัว บัตรประชาชน	ตำแหน่งทางวิชาการ	คุณวุฒิ
1	นาง อัญชลี ฉวีราช	3309xxxxxxxx	รองศาสตราจารย์	

อาจารย์ผู้สอน

ที่	ชื่อ - นามสกุล	เลขประจำตัว บัตรประชาชน	ตำแหน่งทางวิชาการ	คุณวุฒิ
1	นาง อัญชลี ฉวีราช	3309xxxxxxxx	รองศาสตราจารย์	

5. ภาคการศึกษา / ชั้นปีที่เรียน
ภาคการศึกษา ชั้นปีที่
6. รายวิชาที่ต้องเรียนมาก่อน (Pre-requisite)
  - 6.1 รายวิชาที่เรียนมาก่อนและต้องสอบผ่าน (*ระบุเฉพาะรหัสวิชาที่ต้องการ)
  - 6.2 รายวิชาที่เรียนมาก่อนแต่ไม่จำเป็นต้องสอบผ่าน (*ระบุเฉพาะรหัสวิชาที่ต้องการ ตามด้วยเครื่องหมาย #)
  - 6.3 หากใช้วิชาอื่นที่เทียบเท่ากันแทนได้ตาม 6.1 และ 6.2 (*ให้เพิ่มข้อความ "หรือรายวิชาที่เทียบเท่ากัน" หรือ "or equivalent" ต่อท้ายรหัสวิชานั้นๆ)
7. รายวิชาที่ต้องเรียนควบคู่กัน (Co-requisites)
  - 7.1 รายวิชาที่ต้องเรียนพร้อมกันให้ใช้คำว่า "รายวิชาร่วม" หรือ "Corequisite" ตามด้วยรหัสวิชาที่ต้องการ

7.2 รายวิชาที่ต้องเรียนควบคู่กัน(ยกเว้นลงทะเบียนซ้ำ) ให้ใช้คำว่า "รายวิชาร่วม" หรือ "Corequisite" ตามด้วยรหัสวิชาที่ต้องการ

8. สถานที่เรียน

คณะวิทยาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

9. วันที่จัดทำหรือปรับปรุงรายวิชาครั้งล่าสุด

2016-07-13

หมวดที่ 2. จุดมุ่งหมายและวัตถุประสงค์

1. จุดมุ่งหมายของรายวิชา

1.1 มีความเข้าใจความหมายของคำว่า เคมีอินทรีย์เชิงชีวภาพ 1.2 ทราบถึงธาตุที่มีความสำคัญในระบบชีวภาพ 1.3 ทราบถึงองค์ประกอบ คุณสมบัติ โครงสร้าง และการทำงาน ของเมทัลโลไบโอโมเลกุลในกลุ่มเอส พี และดี

2. วัตถุประสงค์ในการพัฒนา/ปรับปรุงรายวิชา

การปรับปรุงรายวิชาครั้งนี้ได้ปรับหัวข้อให้มีความชัดเจน เพื่อ ทำความเข้าใจได้ง่ายขึ้น

หมวดที่ 3. ลักษณะและการดำเนินงาน

1. คำอธิบายรายวิชา

ธาตุที่สำคัญในชีววิทยา องค์ประกอบของเมทัลโลไบโอโมเลกุล กลุ่มเอส เมทัลโลเอนไซม์ การจัดการออกซิเจน การถ่ายโอนอิเล็กตรอน เมทัลโลเอนไซม์เพิ่มเติม (วิตามินบี 12 และไนโตรจีเนส) การจัดการโลหะ (การขนส่งและสะสมเหล็ก) การประยุกต์ในทางการแพทย์และสิ่งแวดล้อม

The important elements in biology, the composition of metallobiomolecules, the s-block, metalloenzymes, dioxygen management, electron transfer, more metalloenzymes (vitamin B12 and nitrogenases), metal management (iron transport and storage), applications in medicine and environment

2. จำนวนชั่วโมงที่ใช้ต่อภาคการศึกษา

บรรยาย2 ปฏิบัติการ0 สอนเสริม0 ฝึกภาคสนาม/ฝึกงาน0 ศึกษาด้วยตนเอง4 รวม0

3. จำนวนชั่วโมงต่อสัปดาห์ที่อาจารย์ให้คำปรึกษาและแนะนำทางวิชาการแก่นักศึกษาเป็นรายบุคคล

หมวดที่ 4. การพัฒนาและการเรียนรู้ของนักศึกษา

1. คุณธรรม จริยธรรม

1 1.1. คุณธรรม จริยธรรมที่ต้องพัฒนา

- (1) มีจิตสำนึกและตระหนักในการปฏิบัติตามจรรยาบรรณทางวิชาการและวิชาชีพ
- (2) มีวินัย ซื่อสัตย์ มีสัมมาคารวะ รู้จักกาลเทศะ รับผิดชอบต่อตนเอง และสังคม
- (3) เคารพสิทธิและรับฟังความคิดเห็นของผู้อื่น

2 1.2. วิธีการสอน

- (1) การให้งานที่มีกำหนดส่งชัดเจน
- (2) การกำหนดให้เข้าเรียนตรงเวลา
- (3) สอดแทรกจรรยาบรรณของนักวิทยาศาสตร์ที่ดี

3 1.3. วิธีการประเมินผล

- (1) สังเกตพฤติกรรม
- (2) ชี้แจงให้นักศึกษาทราบถึงวิธีการปฏิบัติตนในชั้นเรียน และจัดให้มีคะแนนในส่วนของการรับผิดชอบงานที่ได้รับมอบหมาย เช่น การตรงต่อเวลา และความซื่อสัตย์ในการไม่คัดลอกงาน หรือแบบฝึกหัด

2. ความรู้

1 ความรู้ที่ต้องได้รับ

- (1) มีความรู้ความเข้าใจในหลักการและทฤษฎีสำคัญในสาขาวิชาการ
- (2) มีทักษะและประสบการณ์การเรียนรู้ในสาขาวิชาการ สามารถปฏิบัติงานในสาขาวิชาการ/วิชาชีพในสถานการณ์ต่างๆ ได้
- (3) มีความรู้ความเข้าใจในพัฒนาการใหม่ๆ ในสาขาวิชา
- (4) สามารถนำความรู้ไปประยุกต์ใช้ในชีวิตประจำวันหรือใช้ประกอบกับความรู้ในด้านอื่นๆ

2 วิธีการสอน

- (1) บรรยายเนื้อหาวิชาที่เกี่ยวข้อง
- (2) แนะนำแหล่งเรียนรู้ที่เกี่ยวข้อง
- (3) มอบหมายงานให้ค้นคว้าเพิ่มเติม และการนำเสนอผลงาน
- (4) นักศึกษาสามารถถามคำถามได้ทั้งในและนอกชั้นเรียน

3 2.3. วิธีการประเมินผล

- (1) ประเมินจากงานที่ได้รับมอบหมาย และการนำเสนอผลงาน
- (2) การสอบวัดความรู้จากการสอบกลางภาค และการสอบปลายภาค

3. ทักษะทางปัญญา

1 ทักษะทางปัญญาที่ต้องพัฒนา

- (1) สามารถค้นหา ตีความ และประเมินสารสนเทศ เพื่อใช้ในการพัฒนาความรู้และการแก้ปัญหาทางวิชาการได้อย่างสร้างสรรค์
- (2) สามารถคิดวิเคราะห์และริเริ่มสร้างสรรค์โดยใช้ความรู้และประสบการณ์ของตนในการแก้ปัญหาการทำงานได้อย่างเป็นระบบตามกระบวนการทางวิทยาศาสตร์

2 วิธีการสอน

- (1) การสอนบรรยาย ยกตัวอย่างประกอบ และนักศึกษสามารถถามคำถามได้ทั้งในและนอกชั้นเรียน
- (2) มอบหมายงานให้ค้นคว้าเพิ่มเติม และการนำเสนอผลงาน

3 วิธีการประเมินผล

- (1) ประเมินจากงานที่ได้รับมอบหมาย และการนำเสนอผลงาน
- (2) การสอบวัดความรู้จากการสอบกลางภาค และการสอบปลายภาค

4. ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบ

1 ทักษะความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลและความรับผิดชอบที่ต้องพัฒนา

- (1) มีภาวะผู้นำ มีความคิดริเริ่มในการวิเคราะห์ปัญหาได้อย่างเหมาะสมบนพื้นฐานของตนเองและของกลุ่ม
- (2) มีความรับผิดชอบในการเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเอง

2 วิธีการสอน

- (1) มอบหมายงานให้ค้นคว้าเพิ่มเติม และการนำเสนอผลงาน

3 วิธีการประเมินผล

- (1) ประเมินจากงานที่ได้รับมอบหมาย และการนำเสนอผลงาน
- (2) พิจารณาจากการความรับผิดชอบในงานที่ได้รับมอบหมาย โดยวิธีการเข้าพบและปรึกษาอาจารย์ผู้สอน

5. ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศ

1 ทักษะการวิเคราะห์เชิงตัวเลข การสื่อสาร และการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศที่ต้องพัฒนา

- (1) มีความสามารถในการใช้กระบวนการทางวิทยาศาสตร์มาใช้ในการอธิบายปัญหาทางวิทยาศาสตร์ได้
- (2) มีความสามารถในการใช้เทคโนโลยีคอมพิวเตอร์และสารสนเทศในการสื่อสาร การแสวงหา ความรู้ด้วยตนเอง การจัดเก็บและประมวลผลข้อมูลและการนำเสนอข้อมูลสารสนเทศ

2 วิธีการสอน

- (1) ทำงานที่ได้รับมอบหมาย
- (2) แนะนำแหล่ง/ฐานข้อมูลทางวิทยาศาสตร์แบบออนไลน์และวิธีการค้นคว้า

3 วิธีการประเมินผล

- (1) ประเมินผลงานที่ได้รับมอบหมาย

6. ทักษะพิสัย

หมวดที่ 5. แผนการสอนและการประเมินผล

1. แผนการสอน

ลำดับที่	หน่วย บทและหัวข้อ	จำนวน ชั่วโมง	ผลการเรียนรู้						วัตถุประสงค์การเรียนรู้	กิจกรรมการเรียนการสอน	สื่อการสอน	วิธีการประเมิน	อาจารย์ผู้สอน
			1	2	3	4	5	6					
1	1.ธาตุที่สำคัญในสิ่งมีชีวิต	2	●	●					-ทราบชนิดโลหะที่จำเป็นในระบบสิ่งมีชีวิต -รู้จักไอออนโลหะในระบบชีวภาพ -รู้จักธาตุที่ไม่ใช่โลหะในระบบชีวภาพ -ทราบถึงประโยชน์และโทษของธาตุ	-การบรรยาย -รูปภาพหรือแผนผังแสดงตัวอย่างในระบบสิ่งมีชีวิต -ถามและตอบปัญหาในชั้นเรียน -การเช็คชื่อเข้าเรียน	-ตำราหลัก -เอกสารประกอบการสอน	-ถามและตอบปัญหาในชั้นเรียน -สอบ	อัญชุลีฉวีราช
2-3	2.องค์ประกอบของเมทัลโลไบโอโมเลกุล -ลิแกนด์ที่สำคัญในชีวภาพ -ตำแหน่งของโลหะ -ดอนอร์อะตอมที่เหมาะสมสำหรับไอออนโลหะ -ชนิดพันธะ -บทบาทของโปรตีน -บทบาทของโลหะ	3	●	●					-รู้จักชนิดลิแกนด์ที่สำคัญในระบบชีวภาพ -รู้จักตำแหน่งโลหะในเมทัลโลไบโอโมเลกุล -เข้าใจหลักการจับกันระหว่างโลหะและลิแกนด์ -รู้จักชนิดพันธะเคมีที่เกิดขึ้น -ทราบบทบาทหน้าที่ขององค์ประกอบในเมทัลโลไบโอโมเลกุล	-การบรรยาย -รูปภาพหรือแผนผังแสดงตัวอย่างในระบบสิ่งมีชีวิต -ถามและตอบปัญหาในชั้นเรียน -การเช็คชื่อเข้าเรียน	-ตำราหลัก -เอกสารประกอบการสอน	-ถามและตอบปัญหาในชั้นเรียน -สอบ	อัญชุลีฉวีราช
3-4	3.กลุ่มเอส	3	●	●					-ทราบบทบาทของธาตุแคลเซียมและแมกนีเซียมในระบบชีวภาพ	-การบรรยาย -รูปภาพหรือแผนผังแสดงตัวอย่างในระบบสิ่งมีชีวิต -ถามและตอบปัญหาในชั้นเรียน -การเช็คชื่อเข้าเรียน	-ตำราหลัก -เอกสารประกอบการสอน	-ถามและตอบปัญหาในชั้นเรียน -สอบ	อัญชุลีฉวีราช
5-6	4.เมทัลโลเอนไซม์	3	●	●					-ทราบชนิดเมทัลโลเอนไซม์	-การบรรยาย -รูปภาพหรือแผนผังแสดงตัวอย่างในระบบ	-ตำราหลัก -เอกสาร	-ถามและตอบปัญหาในชั้นเรียน -	อัญชุลีฉวีราช

									สิ่งมีชีวิต -ถามและตอบปัญหา ในชั้นเรียน -การเช็คชื่อเข้าเรียน	ประกอบการ สอน	สอบ	
6-8	5.การจัดการออกซิเจน -ฮีโมโกลบิน -ฮีโมรีทริน -ฮีโม ไซยานิน	4	●	●	●	●	●	-ทราบบทบาทหน้าที่ของธาตุในกลุ่ม เอส พี และดี บางชนิด ในระบบ ชีวภาพ	-การบรรยาย -รูปภาพหรือ แผนผังแสดงตัวอย่างในระบบ สิ่งมีชีวิต -ถามและตอบปัญหา ในชั้นเรียน -การเช็คชื่อเข้าเรียน -มอบหมายงานให้ศึกษาค้นคว้า เพิ่มเติมและการนำเสนอ ตาม หัวข้อที่กำหนด	-ตำราหลัก - เอกสาร ประกอบการ สอน	-ถามและตอบ ปัญหาในชั้นเรียน - งานที่ได้รับ มอบหมาย -การ นำเสนองานที่ได้รับ มอบหมาย	อัญชูลี ฉวีราช
8-10	6.การถ่ายโอนอิเล็กตรอน -บลูคอปเปอร์โปรตีน - เหล็ก-ซัลเฟอร์โปรตีน	4	●	●	●	●	●	-ทราบชนิดของโปรตีนที่เกี่ยวข้องกับ ปฏิกิริยาการถ่ายโอนอิเล็กตรอน	-การบรรยาย -รูปภาพหรือ แผนผังแสดงตัวอย่างในระบบ สิ่งมีชีวิต -ถามและตอบปัญหา ในชั้นเรียน -การเช็คชื่อเข้าเรียน -มอบหมายงานให้ศึกษาค้นคว้า เพิ่มเติมและการนำเสนอ ตาม หัวข้อที่กำหนด	-ตำราหลัก - เอกสาร ประกอบการ สอน	-ถามและตอบ ปัญหาในชั้นเรียน - งานที่ได้รับ มอบหมาย -การ นำเสนองานที่ได้รับ มอบหมาย	อัญชูลี ฉวีราช
10-12	7.เมทัลโลเอนไซม์เพิ่มเติม -วิตามินบี 12 -ไนโตรจีเนส	4	●	●	●	●	●	-รู้จักการทำงานของวิตามินบี 12 และ ไนโตรจีเนส	-การบรรยาย -รูปภาพหรือ แผนผังแสดงตัวอย่างในระบบ สิ่งมีชีวิต -ถามและตอบปัญหา ในชั้นเรียน -การเช็คชื่อเข้าเรียน -มอบหมายงานให้ศึกษาค้นคว้า เพิ่มเติมและการนำเสนอ ตาม หัวข้อที่กำหนด	-ตำราหลัก - เอกสาร ประกอบการ สอน	-ถามและตอบ ปัญหาในชั้นเรียน - งานที่ได้รับ มอบหมาย -การ นำเสนองานที่ได้รับ มอบหมาย	อัญชูลี ฉวีราช

12-14	8.การจัดการโลหะ -การขนส่งและสะสมเหล็ก	4	●	●	●	●	●	-ทราบชนิดของเมทัลโลโปรตีนที่ เกี่ยวข้องกับกรขนส่งและสะสมเหล็ก	-การบรรยาย -รูปภาพหรือ แผนผังแสดงตัวอย่างในระบบ สิ่งมีชีวิต -ถามและตอบปัญหา ในชั้นเรียน -การเช็คชื่อเข้าเรียน -มอบหมายงานให้ศึกษาค้นคว้า เพิ่มเติมและการนำเสนอ ตาม หัวข้อที่กำหนด	-ตำราหลัก - เอกสาร ประกอบการ สอน	-ถามและตอบ ปัญหาในชั้นเรียน - งานที่ได้รับ มอบหมาย -การ นำเสนองานที่ได้รับ มอบหมาย	อัญชูลี ฉวีราช
9.	9.การประยุกต์ในทางด้าน การแพทย์และสิ่งแวดล้อม	3	●	●				-ทราบประโยชน์ของเคมีอินทรีย์ ชีวภาพในทางการแพทย์และ สิ่งแวดล้อม	-การบรรยาย -รูปภาพหรือ แผนผังแสดงตัวอย่างในระบบ สิ่งมีชีวิต -ถามและตอบปัญหา ในชั้นเรียน -การเช็คชื่อเข้าเรียน	-ตำราหลัก - เอกสาร ประกอบการ สอน	-ถามและตอบ ปัญหาในชั้นเรียน - สอบ	อัญชูลี ฉวีราช

2. แผนการประเมินผลการเรียนรู้

ลักษณะการประเมิน	สัปดาห์ที่ประเมิน	สัดส่วนคะแนน	หมายเหตุ
สอบปลายภาค	ตามกำหนดการของมหาวิทยาลัย	45	หัวข้อที่ 1, 2, 3, 4 และ 9
การนำเสนองานที่ได้รับมอบหมาย	6-15	40	หัวข้อที่ 5, 6, 7 และ 8
การตรงต่อเวลาในการเข้าเรียนและการส่ง งาน	ทุกสัปดาห์	5	
การมีส่วนร่วมในชั้นเรียน	ทุกสัปดาห์	10	

หมวดที่ 6. ทรัพยากรการเรียนการสอน

1. ตำราและเอกสารหลัก

1.1. P.C. Wilkins, R.G. Wilkins, Inorganic Chemistry, Oxford University Press, Oxford, 1997.

2. เอกสารและข้อมูลสำคัญ

3. เอกสารและข้อมูลแนะนำ

3.1.1 D.E. Fenton, Biocoordination Chemistry, Oxford University Press, Oxford, 1995. 3.1.2 R.M. Roat-Malone, Bioinorganic Chemistry, John Wiley & Sons, Inc., New Jersey, 2007. 3.1.3 S.J. Lippard, J.M. Berg, Principles of Bioinorganic Chemistry, University Science Books, California, 1994.

หมวดที่ 7. การประเมินและปรับปรุงการดำเนินการของรายวิชา

1. การประเมินประสิทธิผลของรายวิชาโดยนักศึกษา

ทำการประเมินออนไลน์โดยนักศึกษาที่ลงทะเบียนเรียน ในรายวิชาตามระบบของมหาวิทยาลัย

2. กลยุทธ์การประเมินการสอน

2.1. การประเมินตนเองด้านประสิทธิภาพการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ 2.2. การนำเสนอระดับคะแนนหรือเกรดต่อที่ประชุม กรรมการวิชาการภาควิชาและกรรมการประจำคณะ 2.3. ประเมินโดยคณะกรรมการประเมินการสอนที่หลักสูตรหรือคณะหรือมหาวิทยาลัยแต่งตั้ง 2.4. การประชุมร่วมของอาจารย์ในภาควิชา/สาขาวิชา เพื่อแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ขอคำแนะนำ ข้อเสนอแนะจากอาจารย์ที่มีความรู้และประสบการณ์ หรือเพื่อนร่วมงาน

3. การปรับปรุงการสอน

3.1. มหาวิทยาลัยและคณะกรรมการพัฒนา อาจารย์ด้านต่างๆ เช่น ด้านการเรียนการสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ ด้านการสอนสอดแทรกคุณธรรม จริยธรรม การสอนโดยใช้สื่อเทคโนโลยีสารสนเทศ การอบรมเทคนิคการสอนและการผลิตสื่อ เป็นต้น 3.2. การสะท้อนผลการประเมินประสิทธิภาพการเรียน การสอนที่เน้นผู้เรียนเป็นสำคัญโดยแบ่งเป็น 4 ระดับ คือ ระดับมหาวิทยาลัย ระดับคณะ ระดับหลักสูตร และระดับบุคคล

4. การทวนสอบมาตรฐานผลสัมฤทธิ์ของนักศึกษาในรายวิชา

4.1. ระบุว่าด้วยการจัดการศึกษาระดับปริญญาตรี มหาวิทยาลัยขอนแก่น กำหนดให้มีการประชุมพิจารณา ระดับคะแนนหรือเกรด ในระดับหลักสูตรและระดับคณะ เพื่อกลั่นกรองมาตรฐานระดับคะแนน 4.2. เมื่อประกาศระดับคะแนนหรือเกรดแล้ว นักศึกษามี สิทธิในการขอตรวจสอบระดับคะแนน หากเห็นว่าผลการ ประเมินอาจมีความผิดพลาด

5. การดำเนินการทบทวนและการวางแผนปรับปรุงประสิทธิผลของรายวิชา

5.1. การนำผลการประเมินการสอนรายวิชา มา วิเคราะห์เพื่อหาแนวทางการปรับปรุงในรายวิชา โดย อาจจัดเป็นการประชุมสัมมนา ในระดับต่างๆ 5.2. จัดการประชุมพิจารณาผลสัมฤทธิ์การจัดการ เรียนการสอน เพื่อพิจารณากรณี นักศึกษามีระดับ คะแนนต่ำหรือสูงผิดปกติ เพื่อหาแนวทางการดำเนิน การที่เหมาะสม มีมาตรฐานที่เป็นที่ยอมรับ 5.3. พัฒนาทักษะการเรียนรู้ของนักศึกษา โดยจัด กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาทักษะการเรียนรู้ 5.4. จัดให้มีศูนย์ช่วยเหลือด้านการเรียนรู้ของ นักศึกษา (โดยสำนักนวัตกรรมการเรียนการสอนและ คณะ)

